

Warszawa, dnia 21 kwietnia 2015 roku

**Stowarzyszenie Praktyków Restrukturyzacji
w Polsce z siedzibą w Warszawie**

Szanowny Pan
Marek Ziółkowski
Senator RP
Przewodniczący
Komisja Gospodarki Narodowej
Senat

Szanowny Panie Senatorze,

działając w imieniu Stowarzyszenia Praktyków Restrukturyzacji w Polsce („SPR”) zwracam się do Pana w związku z przebiegiem prac legislacyjnych nad projektem ustawy Prawo restrukturyzacyjne (druk senacki nr 871, „Prawo Restrukturyzacyjne”), pragnąc przedstawić stanowisko SPR odnośnie do jego aktualnego brzmienia.

W swym założeniu Prawo Restrukturyzacyjne ma stanowić kompleksowe uregulowanie kwestii wiążących się z procesami szeroko rozumianej sądowej restrukturyzacji, tj. kwestii o znaczeniu nader istotnym z perspektywy obrotu gospodarczego. Jednocześnie wskazany akt prawny będzie chyba najistotniejszą ustawą z zakresu szeroko rozumianego prawa upadłościowego od 1989 roku. Wynika to przede wszystkim z diametralnej zmiany podejścia do problemu niewypłacalności, która przejawia w się położeniu nacisku na restrukturyzację zobowiązań i przedsiębiorstwa dłużnika w miejsce dążenia do spieniężenia jego majątku. W ocenie SPR **konieczne jest więc** zapewnienie, **by Prawo Restrukturyzacyjne było w sposób efektywny stosowane.**

Aktualny kształt przedmiotowego projektu, tj. w szczególności powierzenie spraw restrukturyzacyjnych oraz pozostawienie spraw upadłościowych sądom rejonowym, wzbudza zaniepokojenie środowiska praktyków restrukturyzacji zrzeszonych w SPR, w szczególności w obliczu istotnej roli, jaką dla gospodarki krajowej mają prawidłowo prowadzone restrukturyzacje i upadłości.

Poniżej SPR przedstawia stanowisko w zakresie celowości przeniesienia spraw restrukturyzacyjnych i upadłościowych na poziom sądów okręgowych:

- Doświadczenie sędziów upadłościowych. W aktualnym stanie prawnym sprawy upadłościowe rozpoznawane są w sądach rejonowych. Rozwiązanie to jest częstokroć trafnie krytykowane. Jego efektem jest to, że sprawy upadłościowe rozpoznawane są przez – najczęściej – sędziów o relatywnie małym doświadczeniu zawodowym i wykształceniu prawniczym a nie ekonomicznym. Sądy rejonowe stanowią pierwszy stopień w sędziowskiej karierze. Ponadto, można zaobserwować stały „odpływ” sędziów upadłościowych do sądów okręgowych po zdobyciu stosownego doświadczenia. Na skutek awansu częstokroć znaczne doświadczenie praktyczne i wiedza z zakresu prawa upadłościowego awansowanego sędziego nie są wykorzystywane nawet w minimalnym stopniu, zaś sędziowie ci „zastępowani są” przez sędziów o znikomej praktyce orzeczniczej. „Migracja” z wydziałów upadłościowych jest przy tym znaczna, gdyż każdego roku awansuje około 10-20% sędziów. Jest oczywiste, że po wejściu w życie Prawa Restrukturyzacyjnego proces ten nie ulegnie odwróceniu, a sędziowie z doświadczeniem w zakresie restrukturyzacji w dalszym ciągu będą opuszczać sądy rejonowe wskutek awansu.
- Skomplikowanie spraw restrukturyzacyjnych i upadłościowych. Rozpoznawane aktualnie sprawy upadłościowe należą do najbardziej skomplikowanych spraw rozpoznawanych przez sądy powszechne. Jest oczywiste, że sprawy restrukturyzacyjne cechować się będą nie mniejszym stopniem skomplikowania, lecz większym. Dla prawidłowego przebiegu postępowania restrukturyzacyjnego i upadłościowego konieczne jest istnienie po stronie sędziego nie tylko znajomości szeroko rozumianego prawa cywilnego, ale też wiedza z zakresu prawa podatkowego, ekonomii, zasad funkcjonowania i zarządzania przedsiębiorstwem oraz finansów przedsiębiorstwa. Jednocześnie, nawet w zakresie szeroko rozumianego prawa cywilnego, w sprawach restrukturyzacyjnych i upadłościowych pojawiają się bardzo skomplikowane zagadnienia, jak np. kwestia rozliczania ogromnych kontraktów budowlanych (*vide* upadłości znaczących generalnych wykonawców w branży drogowej), aspekty dotyczące praw własności intelektualnej (kwestie dotyczące znaków towarowych albo praw autorskich), a nadto, ze względu na zintensyfikowanie obrotu międzynarodowego, coraz częściej pojawiają się sprawy z tzw. elementem zagranicznym, co sprawia, że konieczne może być stosowanie prawa obcego.

- Znaczenie spraw restrukturyzacyjnych i upadłościowych dla gospodarki. Postępowania restrukturyzacyjne będą należały, a postępowania upadłościowe już należą, do postępowań o kluczowym dla gospodarki znaczeniu. Stąd ich sprawne i poprawne merytorycznie przeprowadzenie przez wykwalifikowanych sędziów leży w szeroko rozumianym interesie społecznym i gospodarczym Rzeczypospolitej Polskiej.

Jest okolicznością powszechnie znaną, że niewypłacalność jednego podmiotu z reguły powiązana jest z niewypłacalnością jego kontrahentów (tzw. „łańcuszek upadłości”). Przy tym częstokroć to nie sam fakt ogłoszenia upadłości określonego podmiotu powoduje upadłość jego kontrahenta, ale opieszale i wadliwe (a w konsekwencji wymuszające konieczność wnoszenia środków zaskarżenia) prowadzenie postępowania upadłościowego. Jednocześnie sprawy rozpoznawane w postępowaniu upadłościowym są sprawami „wielkokalibrowymi”, zarówno ze względu na wartość dochodzonych roszczeń, jak i – przede wszystkim – z uwagi na ich społeczne znaczenie, np. ze względu na możliwy (znaczący) wzrost bezrobocia wskutek nieprawidłowo prowadzonej restrukturyzacji.
- Znaczenie spraw restrukturyzacyjnych i upadłościowych dla przedsiębiorcy. Celem ustawowym prawa restrukturyzacyjnego jest zapobieżenie upadłości. Nawet w przypadkach małych przedsiębiorców skuteczność procesu restrukturyzacji to dla danego przedsiębiorcy „być albo nie być”. Doświadczenie sędziów orzekających w sprawach restrukturyzacyjnych będzie miało wpływ na rzeczywiste, skuteczne i sprawne ich przeprowadzenie.
- Polityka „drugiej szansy” a restrukturyzacja. Podstawowym założeniem polityki „drugiej szansy” jest zapewnienie skutecznej restrukturyzacji. Skuteczne przeprowadzenie procesu restrukturyzacji nie tylko będzie służyć zapobieganiu upadłości oraz zapewnieniu przedsiębiorcy „drugiej szansy”, lecz również będzie posiadało walor edukacyjny i prewencyjny. W trakcie procesu restrukturyzacji przedsiębiorcy nabędą doświadczenia, aby nie dopuścić do upadłości. W przypadku nieudanej restrukturyzacji, po której następuje upadłość, szansa na to, aby przedsiębiorca miał realną możliwość „świeżego startu”, jest znikoma.
- Polskie przepisy restrukturyzacyjne na tle Unii Europejskiej. Obecnie znaczenia nabierają postępowania restrukturyzacyjne o charakterze grupowym i transgranicznym, obejmujące całe grupy kapitałowe (holdingi) za spółkami położonymi w różnych krajach członkowskich. W tego typu sprawach orzekać winni najbardziej doświadczeni sędziowie, którzy wcześniej uczestniczyli w postępowaniach transgranicznych oraz posiadają doświadczenie w zakresie

kontaktów z innymi uczestnikami tego typu postępowań (zagranicznymi sędziami i zarządcami).

Co oczywiste, przeprowadzenie restrukturyzacji będzie procesem jeszcze bardziej skomplikowanym. Przy uwzględnieniu – częstokroć katastrofalnych – skutków, do jakich może doprowadzić bezowocny proces restrukturyzacji, w ocenie SPR zasadnym było wprowadzenie rozwiązania pozwalającego na powierzenie tych spraw bardziej doświadczonym sędziom sądów okręgowych.

Niniejsze pismo stanowi skierowaną do Pana prośbę o rozważenie możliwości doprowadzenia do przyjęcia takich rozwiązań, które sprawiłyby, że sprawy restrukturyzacyjne i upadłościowe przedsiębiorstw zostałyby efektywnie powierzone doświadczonym i wyspecjalizowanym wydziałom sądów okręgowych.

*Z poważaniem,
Anna M. Pukszo*

Anna Maria Pukszo
Prezes Zarządu SPR